

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: P. Č.**, proti **žalovanému: předseda Ústavního soudu**, se sídlem Joštova 8, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. a 17. ledna 2012, sp. zn. Spr. ÚS 30/11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. 30 A 30/2012 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Podanou kasační stížností brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že první stěžovatelova žádost o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta usnesením zmíněného soudu ze dne 30. 3. 2012, č. j. 30 A 30/2012 - 18. Následně dne 19. 4. 2012 obdržel krajský soud další stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků, která byla zamítnuta usnesením ze dne 29. 11. 2012, č. j. 30 A 30/2012 - 59. Téhož dne vydal krajský soud usnesení, v němž vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě jednoho týdne. Dne 4. 7. 2013 byl pod č. j. 2 As 2/2013 - 16 vydán rozsudek Nejvyššího správního soudu, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti usnesení krajského soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 30 A 30/2012 - 59, o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků.

Krajský soud konstatoval, že přes opakovanou výzvu nebyl soudní poplatek zaplacen. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl poučen o důsledcích nezaplacení soudního poplatku, krajský soud řízení o žalobě zastavil.

II. Obsah kasační stížnosti

V kasační stížnosti stěžovatel namítl, že neobdržel žádnou výzvu k zaplacení soudního poplatku, řízení tak nemohlo být zastaveno. Další tvrzení stěžovatele se vztahovala zejména k nedostatku prostředků na jeho straně a čestnému prohlášení, kterým podložil žádost o osvobození od soudních poplatků.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 2 As 2/2013 - 16, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti usnesení, kterým krajský soud v nynější věci stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků. Dle žalovaného je nyní napadené usnesení krajského soudu jen důsledkem předchozího Nejvyšším správním soudem přezkoumaného usnesení krajského soudu a skutečnosti, že stěžovatel soudní poplatek nezaplatil. Dle názoru žalovaného je kasační stížnost nedůvodná.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud při posuzování podmínek řízení o kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána opožděně.

Podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“): *„nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně.“* Toto ustanovení je přitom podle § 120 s. ř. s. třeba přiměřeně aplikovat i na řízení o kasační stížnosti.

Dle § 42 odst. 5 s. ř. s. není-li v s. ř. s. stanoveno jinak, použijí se pro způsob doručování obdobně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení. V daném případě je tak nutno aplikovat § 49 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), jelikož s. ř. s. potřebnou úpravu nemá.

Podle § 49 odst. 2 o. s. ř. *„nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Nelze-li zanechat výzvu v místě doručování, vrátí doručující orgán písemnost odesílajícímu soudu a uvede, ve který den nebyl adresát zastížen. Odesílající soud vyvěsí na úřední desce výzvu k vyzvednutí písemnosti u soudu.“*

Podle § 49 odst. 4, věty první, o. s. ř. *„nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o uložení nedozvěděl.“*

Podle § 106 odst. 2, věty první, s. ř. s. *„kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení.“* Podle poslední věty téhož ustanovení *„zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.“* Podle odst. 4 téhož ustanovení *„se kasační stížnost podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal.“*

pokračování

Podle § 40 odst. 1, věty první, s. ř. s. „*lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek.*“ Podle § 40 odst. 2, věty první, s. ř. s. „*lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty.*“ Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. „*lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.*“

Kasační stížností napadené usnesení krajského soudu bylo zasláno na adresu, kterou jako doručovací adresu pro sebe stěžovatel výslovně uvedl, tj. poste restante 370 03, České Budějovice. Na takto určené poště, kde stěžovatel využívá služby poste restante, byla zásilka s napadeným usnesením připravena k vyzvednutí dne 20. 8. 2013, o čemž svědčí doručenka založená ve spise. Stěžovatel si zde sice zásilku osobně převzal dne 2. 9. 2013, což uvedl i v kasační stížnosti, nicméně k jejímu doručení ve smyslu procesních předpisů došlo již dne 30. 8. 2013 na základě tzv. fikce doručení. K fikci doručení došlo na základě výše citovaného § 49 odst. 4 o. s. ř.

Pro náležité posouzení okamžiku doručení napadeného usnesení zdejší soud považuje za vhodné zmínit postup doručujícího orgánu, který je v o. s. ř. předvídan při nezastižení adresáta a jehož dodržení podmiňuje nastoupení fikce doručení. Zde lze odkázat na slova komentářové literatury vztahující se k § 49 o. s. ř.: „*V případě, že adresát nebude zastižen na adrese k doručování a že mu nebylo možné písemnost odevzdat jinde, doručující orgán písemnost uloží. Další postup doručujícího orgánu se liší podle toho, zda je či není možné zanechat adresátu v místě doručování písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Ukáže-li se, že je možné zanechat adresátu výzvu v jím užívané domovní nebo jiné schránce, na dveřích domu nebo bytu adresáta nebo na jiném vhodném místě, písemnost se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb, který byl doručením pověřen [...]. V případě, že nebylo možné zanechat výzvu v místě doručování, doručující orgán vrátí písemnost odesílajícímu soudu, u něhož bude uložena a který výzvu vyvěsí na své úřední desce.*“ Viz Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 329.

Jak vyplývá z citovaného textu, pro postup při doručování v případě nezastižení adresáta je obecně rozhodná skutečnost, zda příjemci písemnosti lze na doručovací adrese zanechat výzvu k vyzvednutí písemnosti. V nynější věci byla písemnost k vyzvednutí uložena u provozovatele poštovních služeb, s obecně čímž souvisí nutnost zanechat výzvu k vyzvednutí písemnosti v místě doručování.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že ohledně zanechání výzvy k vyzvednutí zásilky s napadeným usnesením krajského soudu bylo možno mít pochybnosti. Důvodem bylo přeškrtnutí části předtištěného textu na doručence takto: „*Protože adresát nebyl zastižen, byla zásilka (písemnost) uložena a připravena k vyzvednutí dne 20. 8. 2013 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku (písemnost) vyzvedl.*“ Zda k přeškrtnutí došlo ze strany doručujícího orgánu či stěžovatele, není z doručenky ani ze spisu patrné.

Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že i přes pochybnosti o zanechání výzvy k vyzvednutí zásilky bylo vzhledem k okolnostem nynějšího případu nutno dojít k závěru,

že posledním dnem desetidenní lhůty, po kterou byla zásilka uložena na poště, došlo k fikci doručení. Důvodem je, že stěžovatel zvolil jako svou doručovací adresu Poste restante, 370 03 České Budějovice, tj. žádal, aby mu byly soudní zásilky zasílány přímo na určenou poštu, kde si je vyzvedne. V takovém případě splynulo v jedno místo, kde by měla být ponechána výzva k vyzvednutí zásilky, s místem uložení, z něhož si je možno zásilku vyzvednout. V obou případech totiž dané místo představovala zmíněná pošta. Vzhledem k tomu, že šlo o výslovnou volbu stěžovatele ohledně adresy, kam mu mají být zasílány písemnosti, byl to stěžovatel, kdo odpovídal za to, že si na určeném místě bude zásilky přebírat, ale také průběžně kontrolovat, zda mu sem nějaké přišly.

Stav, kdy splyne místo, kde by měla být zanechána výzva k vyzvednutí písemnosti, s místem, kde má být uložena za účelem vyzvednutí, který je svým charakterem netypický, dovoluje upustit z požadavku na zanechání výzvy dle § 49 odst. 2 o. s. ř. Smyslem takové výzvy totiž je upozornit adresáta, že na jiném místě (typicky na poště), než které je adresou k doručování, je uložena písemnost k vyzvednutí, a umožnit tak adresátovi její vyzvednutí. Pokud však tato místa splynou v jedno, zmíněná výzva ztrácí smysl a její funkce je zcela nahrazena samotným uložením písemnosti. V dané souvislosti lze poukázat i na usnesení zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 4 As 63/2013 - 9 (dostupné z www.nssoud.cz), v němž bylo konstatováno: „Vzhledem k povaze této služby [služby poste restante, poznámka NSS] je to stěžovatel, kdo odpovídá za to, že si své uložené zásilky převezme, neboť mu nemohou být doručovány na jinou adresu a současně jej ani není možné vyrozumět o uložení zásilky jako v případě standardního doručování na adresu trvalého pobytu adresáta.“ Nejvyšší správní soud tak zhodnotil, že v daném případě pochybnosti o zanechání výzvy k vyzvednutí písemnosti nemohly nijak ovlivnit závěr o splnění podmínek pro nastoupení fikce doručení.

Za daného stavu tak v nynější věci uplynutím deseti dnů ode dne 20. 8. 2013, tj. v pátek 30. 8. 2013, nastala fikce doručení dle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Poslední den čtrnáctidenní lhůty k podání kasační stížnosti tak připadl na pátek 13. 9. 2013. Tento den však stěžovatel promeškal tím, že svoji kasační stížnost podal prostřednictvím elektronické pošty bez zaručeného podpisu tak, že kasační stížnost došla zdejšímu soudu v pondělí 16. 9. 2013 (podání shodného obsahu v listinné podobě, kterým bylo podání kasační stížnosti potvrzeno dle § 37 odst. 5, věty druhé, s. ř. s., bylo zdejšímu soudu doručeno dne 19. 9. 2013 a předáno k poštovní přepravě bylo dne 18. 9. 2013). Kasační stížnost tak byla podána opožděně.

Pondělí 16. 9. 2013 bylo rozhodné pro hodnocení včasnosti podání kasační stížnosti prostřednictvím elektronické pošty bez zaručeného podpisu, jelikož při tomto způsobu doručení stížnosti je rozhodný okamžik jejího doručení soudu, nikoli okamžik jejího předání k přepravě, jak je tomu dle § 40 odst. 4 s. ř. s. při doručování prostřednictvím držitele poštovní licence. V daném ohledu lze odkázat např. na usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III. ÚS 2361/08 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), podle kterého „je evidentní, že žaloba stěžovatele ve formě elektronického podání (neopatřené zaručeným elektronickým podpisem) není úkonem učiněným prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence ani předáním orgánu, který má povinnost je doručit, u něhož pro zachování lhůty postačí předání k přepravě (srov. obdobně sp. zn. I. ÚS 250/05). Proto se uplatní coby rozhodné, kdy žaloba došla soudu.“

pokračování

V. Závěr a náklady řízení

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele byla ve smyslu § 106 odst. 2 s. ř. s. podána opožděně, přičemž zmeškání lhůty nelze podle poslední věty téhož ustanovení prominout. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

Dle § 60 odst. 3, věty první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, byla-li stížnost odmítnuta. Na základě tohoto ustanovení bylo rozhodnuto o tom, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu